

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ**

**СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ
АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО
СУСПІЛЬСТВА**

**МАТЕРІАЛИ VII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ, ВИКЛАДАЧІВ ТА СПІВРОБІТНИКІВ**

(Суми, 18-19 квітня 2019 року)

**Суми
2019**

Людмила Кулішенко,

к. філол. н., доцент кафедри мовної підготовки
іноземних громадян Сумського державного університету

Аліна Рибалко,

студентка Сумського державного університету

МЕДИЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ У ПРАЦІ ЮРІЯ ЛИПИ

«ЛІКИ ПІД НОГАМИ»

Здоров'я людини і нації в цілому – це найважливіша проблема сьогодення для українського суспільства, оскільки на потенціал країни впливає стан здоров'я населення держави. Лікування лікарськими рослинами відоме з давніх часів. Фітотерапія, тобто лікування травами, широко використовується із профілактичною метою, однак вона може носити й лікувальний характер. Поет і лікар Юрій Липа у праці «Ліки під ногами» використовує дуже велику кількість назв лікарських рослин, тим самим пояснюючи ефективність фітотерапії.

Дослідженням творчої та наукової спадщини Юрія Липи займались: У. Самчук, Д. Масюк-Полюга, Ю. Кіндратович, Н. Левицька-Холодна, Ю. Мовчан тощо.

Для студентів медичних закладів актуальними є питання, присвячені вивченню значення біологічних термінів, зокрема слів-назв рослин, які використовуються як нетрадиційні засоби лікування хворих у медицині.

Мета роботи: охарактеризувати медичні терміни та слова-назви рослин за їх фармакологічною дією у праці Ю. Липи «Ліки під ногами».

Завдання: з'ясувати значення слів, що є біологічними, медичними термінами та власними назвами лікарських рослин у зазначеній праці.

Медичні терміни – це спеціальні слова або словосполучення, що дають точне визначення чи пояснення предметам, діям у галузі медицини.

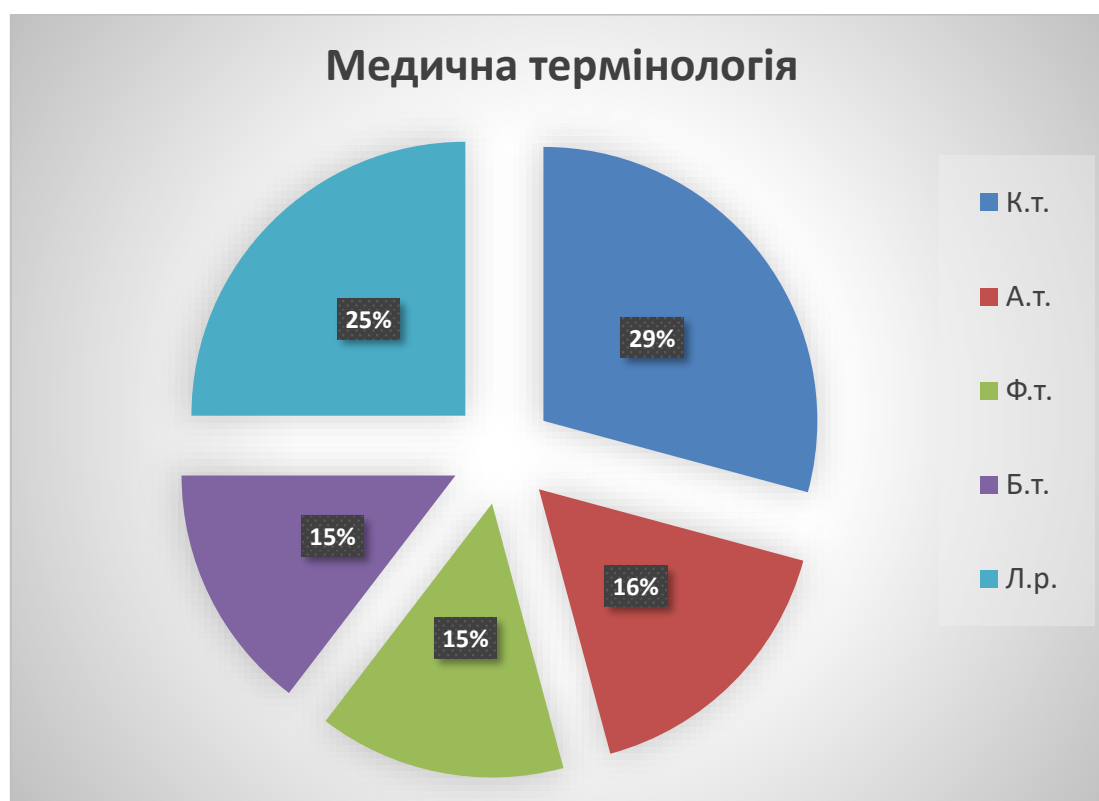
Однією з особливостей медичної термінології є поділ її на групи.

I група – анатомічні терміни – назви частин людського тіла та їх складових органів: кістка, м'яз, нижня кінцівка, скелет, стопа.

II група – клінічні терміни – слова чи словосполучення, що вказують на назви захворювання та методи обстеження, діагностику, лікування. Наприклад, хірургічні терміни: апендицит, виразка, непрохідність, грижа, гострий холецистит.

III група – фармацевтичні – назви хімічних речовин, лікарських препаратів, їх функції та дія на людський організм: тусупрекс, нітрогліцерин, мукалтин [2].

Під час виконання роботи було досліджено значення 14 клінічних термінів (29%), 8 анатомічних термінів(16%), 7 фармацевтичних(15%), 7 власне біологічних (15%), 12 термінів-назв лікарських рослин (25%).

Наведемо приклади медичних термінів.

I Клінічні терміни:

1. «Не було чим гальмувати кровотечі, обнижувати гарячку, гоїти запалені кишки і рани» [1, с. 4]:

- кровотеча – це витікання біологічної рідини крові із кровоносних судин через порушення їхньої цілісності;

- гарячка – це стан, при якому спостерігається високе підвищення температури;

- рана – це наслідок травми з порушенням цілісності шкірних покривів, що може супроводжуватись ушкодженням глибоких тканин.

2. «Так само донедавна ще (в минулім столітті) над Доном і Дніпром лікували заблукану холеру» [1, с.14]:

- холера – це гостре діарейне захворювання, яке за відсутності лікування може через декілька годин закінчитися смертю.

3. «Останні дослідження довели, що відвар з тих ягід забиває без остатку бактерії черевного тифу» [1, с. 29]:

- черевний тиф – гостре інфекційне захворювання, характеризується переважним ураженням лімфатичного апарату тонкої кишки, високою гарячкою, вираженою інтоксикацією.

4. «Збирати її треба тільки для зовнішнього лікування: з кори роблять горілочаний настій (1:10) до натирання в ревматичних болях» [1, с. 37]:

- ревматизм – запальне захворювання суглобів, серцево-судинної системи, а також ЦНС.

II Анатомічні терміни:

1. «Напар з ложки цвіту мачка та ложки липового цвіту на склянку окропу - даємо, осолоджений, на ніч проти безсоння та на заспокоєння нервів» [1, с. 36]:

- нерв – тонке волокно, яке відходить від головного мозку або спинного і є складовою ЦНС людини й більшості хребетних тварин.

2. «Тоді починає жалітися, що пече її в роті, що слина йде без кінця, а в шлунку чує спазми» [1, с. 36]:

- слина – це змішаний секрет усіх слинних залоз, в'язка, злегка замутна рідина.

- шлунок – це непарний порожнистий орган, зазвичай з товстими м'язовими стінками, що знаходиться в середній частині шлунково-кишкового тракту.

3. «Напар з них даємо при запаленні міхура і частім віддаванні сечі» [1, с. 40]:

- жовчний міхур – це тонкостінний орган травної системи, що є резервуаром жовчі.

III Фармацевтичні терміни:

1. «Люди вмирили і недалеко від фронту, і в самому Кам'янці від нестачі найпотрібнішого – саліцилу, таніну» [1, с. 4]:

- саліцил – попередник саліцилової кислоти, що є безбарвною кристалічною органічною кислотою, яка широко використовується в органічному синтезі;

- таніни – група сполук рослинного походження, що містять велике число гідроксильних груп.

2. «Кнорр у 1883 р. вперше дав новий лік – антипірін, лік, подібний до аспірину» [1, с. 6]:

- антипірін – жарознижуючий і беззаспокійливий препарат. Застосовується при невралгіях, мігрені, ревматизмі.

3. «Отже, ще раз доведено, що в рослинах, головнім місці перебування вітамінів і провітамінів, таки є джерело життєвої сили» [1, с. 6]:

- вітаміни – це органічні речовини, яким властива інтенсивна біологічна активність. Вони відрізняються за своєю структурою. Не синтезуються організмом або синтезуються недостатньо, тому повинні надходити з їжею.

IV Біологічні терміни:

1. «Адже рослина, сама будує із мало зложених підстав, як вода і вуглекислота – дуже складні молекулярні будівлі, наладовані енергією» [1, с. 8]:

- молекула – здатна до самостійного існування, електрично нейтральна частинка речовини, що має її основні хімічні властивості, які визначаються її складом та будовою. Молекули складаються з атомів.

2. «Бо ніби місяць уповні викликає приплив соків у надземних частинах рослин» [1, с. 14]:

- надземні частини рослин (пагін) – вегетативний орган рослини, що являє собою систему, елементами якої є стебло, листок, брунька, квітка й плід.

3. «Соснові бруньки брати не довші від 3-4 см завдовжки» [1, с.19]:

- брунька – це зародок пагона рослин, що забезпечує його верхівкове наростання та галуження.

Таким чином, у роботі було виявлено використання медичних та біологічних термінів, зокрема власних назв лікарських рослин, які застосовуються у галузі нетрадиційної медицини та домашньому лікуванні, у праці лікаря-поета Липи Юрія Івановича.

Детальний розгляд термінології, використаної у праці Ю. Липи «Ліки під ногами», дозволяє зробити такі **висновки**:

- у праці вживаються медичні терміни, найбільшу групу складає клінічна термінологія;

- доступне роз'яснення лікувальних властивостей найважливіших лікарських рослин дозволяє використовувати працю для приготування відварів, спиртових настоянок з лікарських рослин для профілактики та лікування деяких хвороб;

- виклад короткої характеристики лікувальних властивостей рослин у праці дозволяє її використання лікарями, які схиляються до методів фітотерапії, для призначення належного лікування пацієнтів.

Список використаних джерел:

1. Липа Ю. І. Ліки під ногами / Юрій Іванович Липа. – Дрогобич : Відродження, 1943. – 120 с.

2. Термін. Види термінів. Основні ознаки терміна. Стандартизація термінології. [Електронний ресурс] – 2016. – Режим доступу до ресурсу : <https://studfiles.net/preview/5119665/page:11/>.

3. Черкаська Г. Юрій Липа – один з найкращих синів України [Електронний ресурс] / Ганна Черкаська. – 2014. – Режим доступу до ресурсу : <https://uamodna.com/articles/yuriy-lypa-odyn-z-naykraschyh-syniv-ukrayiny/>.

Людмила Кулішенко,

к. філол. н., доцент кафедри мовної підготовки
іноземних громадян Сумського державного університету

Алла Гречка,

студентка Сумського державного університету

ХУДОЖНІ ЗАСОБИ У ТВОРЧОСТІ М. М. ТКАЧА

Актуальність дослідження цієї теми полягає у важливості збагачення мови різноманітними художніми засобами для мелодійності мови, посилення емоційного враження на слухача. Аналіз творів українського поета Михайла Миколайовича Ткача дозволить у повній мірі зрозуміти використання тих чи інших засобів виразності.

Михайло Миколайович Ткач очолює когорту найкращих українських поетів-піснярів ХХ – ХХІ століття. У його доробку, крім пісень, є й інші жанрові роботи. Автор виділяється вмінням уловити новизну буденності, філософським осмисленням вічних цінностей, створенням неповторних образів з тонких зорових і серцево-відчуттєвих асоціацій, оригінальністю письма.

Творчість поета досліджували: В. Мельников, Д. Павличко, В. Дячкова, С. Телешман та інші.

Недослідженим залишається питання функцій засобів виразності у творах М. М. Ткача та можливості їх використання сучасним мовцем.

Мета роботи – проаналізувати художні засоби у творах М. М. Ткача та визначити їх мовленнєві функції у світлі змістового розбору і з позицій сьогодення.